

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA

w Łodzi

ODDZIAŁ w ŁODZI

Łódź, 7 października 2019 r.

OŁÓ.0443.1.2019

**Starostwo Powiatowe
Rada Powiatu Pabianickiego
ul. Piłsudskiego 2
95 – 200 Pabianice**

Sprawozdanie z działalności WIORiN w Łodzi Oddział w Łodzi za okres 01.01.2018 r. - 31.12.2018 r. dla Rady Powiatu Pabianickiego w celu rozpatrzenia na sesji planowanej w październiku 2019 roku

Zadania realizowane przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa mają na celu zmniejszenie zagrożenia ze strony organizmów szkodliwych, eliminację negatywnych skutków wynikających z obrotu handlowego i stosowania środków ochrony roślin oraz nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym, tak aby w pełni spełniał on wymagania zdrowotnościowe i jakościowe.

1. NADZÓR FITOSANITARNY

W zakresie nadzoru nad zdrowiem roślin Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa na podstawie postanowień prawa międzynarodowego i przepisów krajowych pełni funkcję urzędowej służby ochrony roślin. Realizuje zadania wynikające z postanowień Międzynarodowej Konwencji Ochrony Roślin (IPPC) oraz unijnego systemu ochrony roślin, opierającego się odpowiednio na przeniesionych do prawa krajowego przepisach Dyrektywy Rady 2000/29/EC oraz dyrektywy i decyzji szczegółowych.

W celu zapewnienia właściwego bezpieczeństwa fitosanitarnego kraju oraz umożliwienia podmiotom gospodarczym obrotu materiałem roślinnym w 2018 roku przeprowadzono 1098 lustracji zarówno upraw jak i roślin znajdujących się w obrocie na obecność organizmów zwalczanych z urzędu tzw. kwarantannowych. Inspekcjom poddano 12 939 822 szt. roślin (głównie różnych gatunków roślin ozdobnych i drzewek owocowych); 251,232 ton bulw

ziemniaków po zbiorze i znajdujących się w obrocie oraz 178,274 ton półproduktów spożywczych przeznaczonych na eksport (wiórki kokosowe, płatki migdałowe, mączka migdałowa, rodzyunki, ziarno sezamu, ziarno słonecznika, orzechy arachidowe, mak niebieski, pestki dyni, siemię lniane, nasiona chia - szalwii hiszpańskiej, mieszanka suszonych owoców i orzechów).

Sporządzono 299 protokołów kontroli na obecność organizmów kwarantannowych, 57 protokołów kontroli produktów roślinnych z importu, 116 protokołów kontroli eksportu, 276 protokołów kontroli dokumentów, 146 protokołów pobrania prób. Najwięcej prób do badań laboratoryjnych pobrano na obecność organizmów szkodliwych: *Globodera rostochiensis* (mątwik ziemniaczany) i *Globodera pallida* (mątwik agresywny) oraz *Synchytrium endobioticum* (rak ziemniaka) z pól i podłoży uprawowych, łącznie pobrano 206 prób (113 - mątwiki, 93 - rak ziemniaka). Na obecność Plum pox virus (wirus ospowatości śliwy, szarka) pobrano 68 prób liści z poszczególnych odmian gatunków drzewek owocowych z rodzaju *Prunus*.

W ramach unijnego systemu zdrowia roślin podmioty prowadzące uprawę, dystrybucję lub obrót (w tym import) określonych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów zobowiązane są do uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Łódzkiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony roślin i Nasiennictwa. Na koniec 2018 roku pozostawało zarejestrowanych 72 takich podmiotów mających siedzibę na terenie powiatu pabianickiego (w tym 28 podmiotów to producenci i/lub dystrybutorzy ziemniaka). Zarejestrowane podmioty podlegają systematycznym kontrolom w celu oceny właściwej zdrowotności uprawianych i wprowadzanych do obrotu materiałów roślinnych oraz sprawdzenia przestrzegania obowiązków dokumentacyjnych, wynikających z przepisów ustawy o ochronie roślin. W 2018 roku przeprowadzono 60 kontroli u zarejestrowanych podmiotów z terenu powiatu pabianickiego. Wyniki kontroli realizowanych przez PIORiN u zarejestrowanych podmiotów m.in. stanowią podstawę do wydawania paszportów roślin, które to dokumenty (etykiety), są niezbędne do obrotu handlowego określonym materiałem roślinnym w ramach rynku wspólnotowego. Paszport stanowi poświadczenie, że rośliny i produkty roślinne zostały wyprodukowane pod nadzorem właściwych organów, są wolne od organizmów kwarantannowych oraz spełniają specjalne wymagania fitosanitarne. W 2018 roku wydano łącznie 9 166 szt. paszportów na 4 280806 szt. roślin. Najwięcej paszportów wydawano na materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin ozdobnych i owocowych (rózaniecchnik, azalia, jodła, świerk, sosna, modrzew, jarząb, pigwowiec, głóg, irga, ognik, dąb, kolcowój pospolity, aktinidia, świdośliwa, malina, jeżyna, malinojeżyna, truskawka, malinotruskawka, winorośl; pozostałe na drzewka owocowe (jabłoń, grusza, wiśnia, czereśnia, śliwa, morela, brzoskwinia), rozsądę ogórka i pomidora, sadzonki roślin zielnych (m.in. eustoma, gerbera, goździk, dalia, pelargonja, petunia, werbena, niecierpek, lawenda). Dwa podmioty z terenu powiatu pabianickiego posiadają upoważnienia do samodzielnego wydawania paszportów roślin w imieniu Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Łodzi. W ramach tych upoważnień producenci wydali łącznie 2 198 szt. paszportów roślin na 538 295 szt. roślin. Inspekcja przeprowadza kontrole w zakresie nadzoru nad realizacją udzielonych upoważnień do wydawania paszportów roślin w imieniu wojewódzkiego inspektora co najmniej raz na kwartał w danym roku.

W 2018 roku w zakresie nadzoru fitosanitarnego nałożono 2 mandaty karne o łącznej wysokości 300 zł, na podstawie art. 107 ust. 1 pkt. 10 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, w związku z wprowadzaniem lub przemieszczaniem roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, nie spełniających wymagań, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt

3 ww. ustawy o ochronie roślin – brak oznakowania przemieszczanych bulw ziemniaka konsumpcyjnego. Nałożono także 3 opłaty sankcyjne o łącznej wysokości 6 810 zł (po 2 270 zł), na podstawie art. 108 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 roku o ochronie roślin, w związku z naruszeniem art. 12 ust. 1 pkt. 3 ww. ustawy o ochronie roślin tj. wprowadzanie lub przemieszczanie bulw ziemniaka konsumpcyjnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez wymaganego wpisu do rejestru przedsiębiorców.

W zakresie nadzoru fitosanitarnego nad obrotem z zagranicą w 2018 roku wystawiono łącznie 116 świadectw fitosanitarnych (88 świadectw fitosanitarnych dla eksportu i 28 świadectw fitosanitarnych dla reeksportu). Świadectwa fitosanitarne, wystawiane w 2018 roku były kierowane do służb fitosanitarnych 17 państw, niemniej jednak większość świadectw fitosanitarnych adresowanych było do organizacji ochrony roślin 4 państw: Białoruś, Ukraina, Mołdawia i Federacja Rosyjska. Pojedyncze wysyłki były do: Serbii, Bośni i Hercegowiny, Kazachstanu, Turcji, Kanady, USA, Norwegii, Indii, Macedonii, Iranu, Chińskiej Republiki Ludowej, Tajlandii i Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Towarami eksportowanymi głównie były: sadzonki roślin ozdobnych i owocowych (róża, borówka wysoka, jagoda kamczacka, jagoda goji, porzeczka, gerbera, różanecznik, azalia, wrzos, widliczka, rośliny iglaste (jodła, świerk, sosna, żywotnik-tuja, jałowiec), suszone półprodukty spożywcze (wiórki kokosowe, płatki migdałowe, mączka migdałowa, rodzynki, ziarno sezamu, ziarno słonecznika, orzechy arachidowe, mak niebieski, pestki dyni, siemię lniane, nasiona chia - szalwii hiszpańskiej, mieszanka suszonych owoców i orzechów) oraz drewno egzotyczne, tarcica sosnowa, skrzynie drewniane sosnowe.

Od 14 grudnia 2019 roku w odniesieniu do produkcji i obrotu materiałem roślinnym będą obowiązywały nowe przepisy Unii Europejskiej w zakresie zdrowia roślin., tj. Rozporządzenie Rady (UE) nr 2016/2031. Nowe przepisy będą dotyczyły wszystkich tzw. „roślin przeznaczonych do sadzenia”, tj. roślin, które są przeznaczone do sadzenia lub przesadzenia, lub pozostają posadzone: drzewa i krzewy, krzewinki, sadzonki, materiał szkółkarski, rośliny w doniczkach lub pojemnikach (np. byliny, rośliny przeznaczone do pomieszczeń), bulwy, bulwocebule, cebule, kłącza, korzenie, podkładowki, stolony, rozłogi, sadzeniaki ziemniaka, pąki, okulanty, sadzonki, zrazy, szczepy oraz nasiona określonych gatunków lub rodzajów.

Rejestracji w urzędowym rejestrze podmiotów profesjonalnych, będą podlegali m.in. producenci, eksporterzy, importerzy, podmioty przemieszczające określony materiał roślinny na obszarze UE, ale również biura podróży czy podmioty sprzedające przez internet.

„Rośliny przeznaczone do sadzenia” przy przemieszczaniu na obszarze całej UE, co najmniej od momentu ich wyprowadzenia poza miejsce produkcji/gospodarstwo, powinny być zaopatrzone w paszport roślin. Odstępstwo od tego wymogu może dotyczyć tylko małych ilości roślin, dostarczanych wyłącznie i bezpośrednio użytkownikom ostatecznym (tj. osobom nabywającym je na własny użytek np. przez ogrodników amatorów) i jeśli rośliny te nie będą sprzedawane przez internet.

Formy paszportów roślin będą jednolite w całej UE, a ich wzory określono w Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) 2017/2313. Co do zasady, paszporty roślin będą wydawać upoważnione podmioty profesjonalne, tj. producenci lub w określonych sytuacjach handlowcy, a w wyjątkowych sytuacjach PIORiN. Także ocena zdrowotności przed zaopatrzeniem materiału roślinnego w paszport roślin będzie zadaniem podmiotu profesjonalnego, z zastrzeżeniem określonych przypadków, gdy będzie to wykonywane przez PIORiN.

2. NADZÓR NAD WPROWADZANIEM DO OBROTU I STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

Łączna liczba przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin w 2018 roku na terenie powiatu pabianickiego wynosiła 24. Obrót prowadzony był w 25 punktach sprzedaży, z czego 2 stanowiły hurtownie. Inspekcja przeprowadziła 17 kontroli takich punktów na terenie powyższego powiatu. W wyniku tych kontroli stwierdzono 3 rodzaje nieprawidłowości: wprowadzanie do obrotu środków ochrony roślin po terminie ważności oznaczonym na opakowaniu; wprowadzanie środków ochrony roślin niedopuszczonych do obrotu, nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji dotyczącej numeru partii i daty produkcji nabywanych i zbywanych środków ochrony roślin (nałożono 2 mandaty karne w wysokości 100 zł i 500 zł na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin). Za sprzedaż środków ochrony roślin bez wymaganego zezwolenia na ich wprowadzanie do obrotu nałożono 2 opłaty sanacyjne w wysokości 1496,88 zł oraz 561 600,00 zł na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy o środkach ochrony roślin.

W 2018 roku w ramach planowanych kontroli monitoringu środków ochrony roślin pod względem ich jakości pobrano 2 próby środków ochrony roślin tj. Spin Tor 240 SC oraz Cliophar 300 SL. Środki spełniały wymagania jakościowe, czyli uzyskały atesty analityczne potwierdzające, że nadają się do obrotu handlowego i do użytku.

W ramach nadzoru nad prawidłowością stosowania środków ochrony roślin w miejscach produkcji rolnej w 2018 roku inspektorzy PIORiN przeprowadzili 70 kontroli na terenie powiatu pabianickiego. W wyniku powyższych kontroli stwierdzono 5 rodzajów nieprawidłowości. Najczęściej były to: stosowanie środków ochrony roślin niezgodnie z zaleceniami zawartymi w etykiecie instrukcji, brak szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin, stosowanie środków ochrony roślin w sposób stwarzający zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska, stosowanie środków ochrony roślin sprzętem niesprawnym technicznie; brak prowadzonej i przechowywanej dokumentacji dotyczącej stosowanych środków ochrony roślin i niewłaściwe przechowywanie środków ochrony roślin (nałożono 5 mandatów karnych w wysokości od 50 do 300 zł na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 19, 20, 24, 30 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin);

W roku 2018 w ramach monitoringu płodów rolnych na pozostałości środków ochrony roślin pobrano 15 prób do badań laboratoryjnych (2 próby pomidora szklarniowego, 1 próba ogórka szklarniowego, 1 próba ogórka polnego, 1 próba kukurydzy, 1 próba jabłek, 1 próba gruszek, 1 próba marchwi, 1 próba szczypioru, 1 próba pszenżyta, 1 próba owsa, 1 próba pszenicy, 1 próba jęczmienia, 1 próba żyta, 1 próba mieszanki zbożowej). Pozostałości środków ochrony roślin wykryto w próbach: jabłek, gruszek, pomidora szklarniowego, ogórka szklarniowego, jednakże nie stwierdzono przekroczenia ich najwyższych dopuszczalnych poziomów (NDP).

Do dnia 31 grudnia 2018 roku w rejestrze prowadzonym przez Łódzkiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa wpisanych było 8 jednostek szkoleniowych prowadzących szkolenia w zakresie ochrony roślin, w tym 1 z terenu powiatu pabianickiego, które zorganizowały 9 szkoleń (4 szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, 5 szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym). Powyższe szkolenia ukończyło 138 osób.

W ramach wykonywania obowiązków organu prowadzącego rejestr działalności w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie ochrony roślin przeprowadzono 4 kontrole podmiotów prowadzących działalność w powyższym zakresie (w tym 1 na terenie powiatu pabianickiego).

W 2018 roku przebadano na terenie powiatu pabianickiego łącznie 85 opryskiwaczy, w tym 83 polowe i 2 sadownicze. Wszystkie badania sprawności technicznej opryskiwaczy zakończono wynikiem pozytywnym. W związku z brakiem jednostek upoważnionych do prowadzenia badań sprzętu służącego do stosowania środków ochrony roślin, badania sprawności technicznej opryskiwaczy na terenie powiatu pabianickiego są najczęściej przeprowadzane przez objazdowe Stacje Kontroli Opryskiwaczy.

3. OCENA I KONTROLA MATERIAŁU SIEWNEGO

Oprócz funkcji związanych stricte ze zdrowiem i ochroną roślin, Inspekcja wykonuje także zadania służące zapewnieniu jakości materiału siewnego. Ocena polowa obejmuje kontrolę dokumentacji materiału siewnego i szkółkarskiego zgłoszonego do kwalifikacji oraz lustracje plantacji nasiennych i szkółek drzewek owocowych. Celem tych działań jest nadzór nad produkcją materiału siewnego i szkółkarskiego, pozwalający na zagwarantowanie jakości nasion, sadzonek drzew i krzewów owocowych oraz sadzeniaków ziemniaka będących w obrocie.

W 2018 roku na terenie powiatu pabianickiego oceną polową materiału szkółkarskiego – drzewek owocowych (czereśnie, grusze, wiśnie, śliwy, jabłonie i brzoskwinie) objęto 2 plantacje o łącznej wielkości 0,25 ha. Oceną polową materiału siewnego roślin rolniczych objęto 33 plantacje o łącznej powierzchni 173,93 ha, w tym: 15 plantacji roślin zbożowych (pszenżyto ozime, jęczmień ozimy i jary, pszenica ozima i jara, żyto jare, owies zwyczajny) – 130,2 ha; 11 plantacji traw (życica wielokwiatowa, życica mieszańcowa, festulolium) – 27,23 ha; 4 plantacje roślin strączkowych (łubin wąskolistny, łubin żółty, bobik) – 11,1 ha; 3 plantacje facelii błękitnej – 5,4 ha. Ogółem zakwalifikowano 169,43 ha plantacji roślin rolniczych, pozostałe 4,5 ha plantacji nie zakwalifikowano (2 plantacje życicy mieszańcowej ze względu na wyschnięcie/wymarznięcie).

Ocenę polową materiału szkółkarskiego drzewek owocowych wykonywał kwalifikator urzędowy. Natomiast ocenę polową materiału siewnego roślin rolniczych wykonywali kwalifikatorzy akredytowani z firm nasiennych, którzy są pod nadzorem Inspekcji.

W 2018 roku wpisanych do ewidencji, na podstawie art. 84-87 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie, było ogółem na terenie powiatu pabianickiego 132 podmioty prowadzących obrót materiałem siewnym (2 hurtownie prowadzące obrót materiałem siewnym, 24 przedsiębiorców prowadzących wyłącznie obrót detaliczny materiałem siewnym, 26 dostawców sadowniczego materiału szkółkarskiego, 49 dostawców materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych, 11 dostawców materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych, 20 dostawców sadzonek winorośli).

Kontrolę obrotu materiałem siewnym przeprowadzono u 61 podmiotów. Ogółem przeprowadzono 64 kontrole, czynności kontrolne prowadzone były u producentów nasiennych, w hurtowniach, sklepach, u dostawców materiału szkółkarskiego sadowniczego oraz materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych i na targowisku. Podczas kontroli w sklepach skontrolowano 323 partie materiału siewnego tj. materiał siewny warzyw,

mieszanek traw, roślin rolniczych oraz cebuli dymki. Ogółem zostało skontrolowanych 3,51 t materiału siewnego z wyłączeniem warzyw oraz 118,73 kg nasion warzyw. Kontrola obejmowała materiał siewny kategorii kwalifikowany i standard znajdujący się w obrocie pod względem formalnym (w zakresie ważności świadectw o uznaniu materiału siewnego po ocenie laboratoryjnej, prawidłowości oznakowania i opakowania oraz jakościowym - ocena laboratoryjna i ocena tożsamości odmianowej materiału siewnego).

W 2018 roku przeprowadzono także w gospodarstwach rolnych na terenie powiatu pabianickiego 12 kontroli w zakresie przestrzegania zakazu stosowania materiału siewnego kukurydzy zmodyfikowanej genetycznie odmian MON 810. Inspektorzy Oddziału w Łodzi podczas powyższych kontroli pobrali 1 próbę materiału roślinnego kukurydzy w kierunku obecności modyfikacji genetycznej MON 810. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych nie wykryto GMO w materiale roślinnym kukurydzy.

Małgorzata Pazurek
Kierownik Oddziału
w Łodzi